

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Tompai Mihály-utca 10. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás. Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.</p>	<p>Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN. Kiadó laptulajdonos: ID. RÁBELY MIKLÓS.</p>	<p>Az előfizetés díja: Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona. Egyes szám ára: 20 fillér. A hirdetés díja: Egy háromhasábos petítorsó térfogata 20 fillér. Nyilttér sora 50 fillér.</p>
--	---	---

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Világháború.

A földi világ legóriásabb harcza folyik most Lengyelországban. Hacsak a történelem előtti idők ismeretlen messziségében nem volt valaha ilyen arányú ütközet: a történelem nem emlékezik reá, hogy ekkora fegyveres tömegek mérköztek volna egymással és aránylag ilyen kis területre összehúzóztva. Az ott harcoló orosz seregek számát német becslés alapján körülbelül 4 millióra tehetjük. A mi és német szövetségeseink szemben álló összes seregeit az oroszok nagyszámúnak tartják; a mi lehetséges is, mert az idegen földön támadónak nagyobb erővel kell föllépnie, ha sikeresen akar küzdeni. Ámbár a mi seregeink fölénye nem a számban rejlik, hanem a nagyobb intelligenciában és a győzelmektől fokozódó lelkesedés erkölcsi erejében, meg a jó fegyverzetben, az ágyukban, a municzió és egyéb ellátásban, a mi gondos előnyomulás idején nem szokott kívánni valókat hagyni. — Ilyenformán legalább 8 millió ember áll szemközt Lengyelország sikkján, legnagyobbbrészt a Visztula és a Búg között, bár egy jelentékeny része a Búgtól északra: a Narev és a Nyemen folyók tájain harcol egymással. A Kurlandban harcoló és északra nyomuló, valamint a Galicziában és Bukovina határain álló seregeket most nem is számítjuk ide, mert azok mellékharctereken küzdenek vagy állanak, a hol szintén a lengyelországi harctól függ nagyrészt az előnyomulás kérdése. Mert ezeken a helyeken addig nem is volna tanácsos nagyon előnyomulni, a míg a Visztula és a Búg között el nem dőlt az óriás ütközet sorsa.

Ezen a területen van most az egész világ szeme. Az ott folyó harcok kimenetelétől várják sokan, még ellenséges és semleges államok is a világháború döntését. — Mert mi nem vagyunk elbizakodva, minket sok tapasztalat tanított arra, hogy az entente országai mindent megpróbálnak, a meddig csak reményük van, hogy ellenünk küzdhessenek. Mi érezzük már, hogy erősebbek vagyunk, hogy a birkózásban mi kerülünk felül, de nem tudjuk biztosan, hogy az orosz erők lengyelországi letörése után hajlandó lesz-e az entente a reménytelen harcot abbahagyni, vagy pedig a szomorú vérontást folytatva: a nyugati és délnyugati harctereken is le kell még törnünk külön az entente hátralevő erejét. — Nekünk még evvel a lehetőséggel is számolnunk kell, mert az ellenség olyan makacsnak mutatkozik, mint az egyszeri asszony, a ki férjét egy kellemetlen kis rovar nevével csufolta s mikor a haragos férj a kutba eresztette le kötélén, onnan is kiabálta a csufnevet, mikor pedig a fejét is bemártotta, az asszony a föltartott két keze körmével mutatta neki a csufnevet. Ilyen makacs és konok ellenség az entente. Mert hát Anglia kereskedelmi érdekeiről és tengeri uralmáról van szó és Anglia hajlandó harcolni a legutolsó orosz és a legutolsó francia elpusztulásáig.

A lengyelországi nagy harctéren pedig a mi ügyünk szépen halad előre, a mit az oroszok látva, már a duma

nevi birodalmi gyűlésen bejelentette a hadügyminiszter, hogy Lengyelországot alighanem hamarosan átengedik az ellenségnek, daczára, hogy ennek a derék népnek most ünnepiesen megígérték a czár nevében az alkotmányt. De hát így alighanem elkéstek már vele.

Lengyelország déli részein: a Búg és a Visztula között már a mult hét végén kemény csaták után áttörték seregeink az orosz frontot. Ennek következménye lett Lublin elfoglalása, csakamar Cholmon is átüttek az ellenséget és így egy fontos vasutvonal és 2 fontos csomópont jutott az osztrák-magyar-német seregek birtokába. Ivangorodot, a mely nyugat felől körül van zárva félkörben, elvágták keleti összeköttetésétől Kovely és Dubno—Luck—Rovno híres várháromszöggel. Cholmtól mehetnek Breszt-Litovszk felé, a mi az oroszoknak a Búg mellett álló legkeletibb mocsárerődítményük. Sőt legujabban már a Búgon is áthaladva, Vladimir-Volinszkij felé nyomulnak elő és még Breszt-Litovszkot is megkerüléssel fenyegetik. Így azután az orosz seregnek Breszt-Litovszknál a Búg folyó vonalán sem lesz maradása. Ujabbban Lecna táján ismét áttörték az orosz frontot s északra szorítják őket.

A nyugati oldalon már áttörték Woysch szövetséges seregei a Visztulán és Ivangorodot Varsótól elvágván, az első északról, a másikat délről fenyegetik. Sőt Ivangorodot már ostromolják is nyugati oldalról. Előnyomultak a hidtő ellen is erdélyi ezredeink, 8 lépcsőzetes erődítményt foglaltak el pár ezer fogollyal és 32 ágyúval, sok municzióval. Ivangorod elfoglalását befejezettek vehetjük.

Varsót orosz jelentés szerint kiűrtik, de még mindig keményen védik Hindenburg seregei ellen, a kik 3 oldalról közvetlenül a várak alatt állanak. — Hindenburg hír szerint Sven Hedin svéd irót sürgősen meg is hívta, ha Varsóba bevonulásánál jelen akarna lenni.

Az angolok tanácsolják az oroszoknak Varsó feladását, hogy idejekorán kimenekülhessen az orosz sereg a körülzároló karok közül, de azért lehet, hogy már elkésett vele. Legujabb jelentés szerint Varsónak külső és belső erődjeit megvitták a német csapatok és nyugat felől bevonultak Lengyelország fővárosába.

A Narev folyón áttört német seregek közelednek északon a Búg felé.

A Nyemen felől pedig másik nagy veszedelem vár az oroszokra, mert ott áll Kovnótól keletre Below német serege ágyúkkal hatalmasan fölszerelve. Ha ezek hamarosan beveszik Kovnót, akkor elállhatják az észak felé menekülő orosz seregek útját. Ezt rebesgetik félelemmel az angol lapok.

A kurlandi német sereg elfoglalta Mitau fontos központot és Riga előtt áll. — Hír szerint Rigát is elfoglalták.

A mi bukovinai seregeink a mult héten szintén kiverték az oroszokat nagyon megerősített állásaikból Bessarabia határain.

Az olasz harctéren a multkori nagy veszteség után csendesebb lett az ellenség, de azért újra támadott a Ledro

völgyben és Polazzo táján, a Krn hegy-nél, a karinthiai és a Tiroli határon, de eredmény nincs, csak veszteség. Pelagosa kis dalmát szigeten is állomást állítottak az olaszok, de a mi bátor tengerészeink elpusztították ezt az állomást.

A francia harcztéren néhány helyen, így Soucheznél, Compiègne táján, Verdun mellett, a Bois de Pretreben s a Vogézekben erős tusák folytak le, a németek Ypern tájékán előnyomultak. De mégis valamivel alábbhagyott a harcok tüze és feszült figyelemmel várják a lengyelországi eseményeket.

A Dardanelláknál még mindig Sedil Bahr és Ari Burnu mellett harcolnak és pedig a törökök támadnak, szorongatva a partra szállott csapatokat. Az entente hajói az ázsiai parton levő erődök bombázásával kísérleteznek.

A Kaukázusban a török seregek előnyomultak s az orosz sereg jobb szárnyát visszaszorítják.

A tengereken napról napra folyik a buvárhajók harca és különösen sok angol hajó pusztul el, de azért jut is marad is, mert rengeteg sok van. Hanem a kereskedelem és a tengerek uralma Angolországra nézve kérdéssé vált.

A háboru egy éves évfordulóján XV. Benedek pápa Krisztushoz méltó szózatot fordult az összes népekhez, kivált a háborus államok fejeihez, hogy kölcsönös megértéssel szüntessék meg a vérengzést. A békehangot korainak tartják, de mindenféle jó hatást keltett. A pápa folytatja tevékenységét és Svédországban és Svájcban is közvetíteni akarnak s az entente országaiban békepartok alakulnak.

*

Ide iktatjuk az első háborus esztendő eredményeit:

180,000 négyzetkilométer ellenséges területet tartunk megszállva. 1.695,400 hadifogoly. — 7000—8000 zsákmányolt ágyu. — 2000—3000 zsákmányolt gépfegyver.

I. A központi hatalmak által elfoglalt ellenséges területek így oszlanak meg az országok szerint:

Belgium	29000 négyzetkilométer
Franciaország	21000 "
Oroszország	130000 "

A hódított terület tehát 180000 négyzetkilométer.

Az ellenség területhódítása:

Galicziából	10000 négyzetkilométer
Elzászból	1050 "
Összes hódítás	11050 négyzetkilométer.

II. Az első év végén a hadifoglyok száma a következőképp oszlott meg:

Ausztria Magyarország fogolytáboraiában őriznek 636534 hadifoglyot.

A német fogolytáborokban és kórházakban 898869 hadifoglyot.

Munkásnak alkalmaztak 40000 hadifoglyot.

Az utolsó héten szereztünk 120000 hadifoglyot. — Az összes hadifoglyok száma tehát 1695400.

A monarchia orosz hadifoglyai között 3190 tiszt és 610000 altiszt és közlegény.

Németország orosz hadifoglyai közül 5600 a tiszt és 720000 az altiszt és közlegény.

III. A hadizsákmány volt ágyukban 7—8000, gépfegyverekben pedig 2—3000. Ebből júniusig Németországra 5834 ágyu és 1556 gépfegyver jutott. Pontos adatok teljességgel hiányzanak, mert a hadizsákmány egy részét be sem szállítják az ország belsejébe, hanem a fronton tartják.

Lublin, Varsó, Ivangorod, Mitau, Vindau . . .

(H. G.) A mienk . . . Mind a mienk.

Tizenegy hónappal ezelőtt minden poklokon keresztül törtünk feléjük, hogy a monarchia és a német birodalom határaitól lehetőleg távol vonjuk magunkra a felkészült orosz koloszsus támadását. Hivatásunknak megfeleltünk, az óriási feladatot, az ötszörös tulerő feltartóztatását teljesítettük. A koloszsus már akkor érezte, hogy nem ellenállhatatlan . . . nekünk.

Azóta sokszor megisméltődött a mi önzetlen önfeláldozásunk. A télen is mi tartottuk a hátunkat Galicziában, hogy addig Hindenburg verhesse a megosztott erejű oroszot a Mazuri tavaknál és Lodznál; viszont míg Hindenburg tervezett három hónapig a lengyel fronton, addig mi szövetségeseinkkel összefogva kiszorítottuk az oroszot Galicziából.

Hogyan volt, miként történt? Az oroszok utólag önmagukat hibáztatják, hogy a téli hadjáratuk végzetesen rossz volt, mert azzal az erővel, amit a Kárpátoknak dobtak, Posenen és Breslaun át Berlin ellen nyomulhattak volna és ők bizanctól lidérczfényüket hajszolva nekimentek a Kárpátok ércfalának.

Hogyan volt? Miként történt? Hogy jutottunk Lublin, Varsó, Ivangorod, Mitau, Vindau birtokába? . . . Május 2-ikán törtük át nyolcz hónapi tülekedés és meddő küzdelem után Gorliczénél az orosz frontot és május—június hó nagy győzelmeiben fejlődött a világtörténelemben még soha nem látott nagy offenzíva, amely mindig közelebről igéri nekünk a végső döntést, a diadalmos békét. Przemysl visszavétele után a második héten, június derekán újra a Tanewregióba hatoltunk.

Velünk volt az igazságos Istennek kézzelfogható, szemmel látható segítsége. Nem merültünk el a futóhomokban, hinaros iszapban, nem tett dermedtté a rettenetes hideg, sem a bömbölő ágyuk zengése. Oroszország vad határvidékén ezer ingovány és veszély között mentünk mindig csak előre. Süppedő, ivóvíznélküli talaján sasszárnyakon segített keresztül a számunkra biztosított győzelem előrevetődő képe a keblünket betöltő hit reális talajából surgárzó öntudat ereje. . . . Janow, Zamosc, Krasnik és a többi; József Ferdinand dicső serege becsvágyának és győzelmének mindmegannyi tárgyai, trofeumai.

Kielen tájak után vastag hajtásu új fű szőnyege fogadta az érkezőket. A hantok alatt porladó fiaink vérével váltottuk meg a jogot az ide belépésre. Nekünk virul itt a virág. Megüszkösödött romok mögül felénk int az élet. Lublin kupoláiról, Varsó tornyairól s Vindau kikötőjéből hivatogatólag csillant meg a napsugár.

Csodálatos, meseszerű győzelmi út, mely nem ismer megállapodást. Ellenállhatatlan előre törtetés, mely elsőpri az utolsó orosz sánczot és tovább vág északra és keletre, hogy alsó horga legyen annak az óriási fogónak, mely mérges kigyóként harap bele Oroszország testébe.

Lélek, ideg, akarat, belső tűz és izom, elszántság és lankadhatatlan kitartás dolgozott itt az áldozatok ismerős, véres barázdájában egy czélért! Másodszor járt utunkon nem ütköztünk meg kőben!

Lublin, Varsó, Ivangorod, Mitau, Vindau a mienk! A mienk! A mienk lesz még igen sok. A mienk lesz a mind közelebb remélhető diadalmos végső győzelem!

A lisztkérdés.

A közönségnek a jövő gazdasági évben szükségelt liszttel való ellátása kérdésében oly sokféle vélekedés forog közszájon, hogy a helyes tájékozódás érdekében a hirdetményi utnak szükiszavu volta miatt kevésbé alkalmas voltára tekintettel, szükségesnek láttam a jelen eligazító sorok közzétételét.

A tényállás az, hogy az 1915. évi buza, rozs, kétszeres, árpa és zabtermés a 2072. számú M. E. rendelettel zár alá vétetett. Ezen intézkedés következménye tehát az, hogy ezen gabonanemek csak nagyon szük korlátok között fogják a szabad forgalom tárgyát képezni. Ez a körülmény szükségessé teszi, hogy a kenyérmagvaknak forgalmában a szabad kereskedelem elmaradt közvetítő működését a hatóságok pótolják. Ezt a feladatot a 26840—1915. B. M. számú rendelet első sorban a törvényhatóságokra ruházta s a törvényhatóság által megszabott keretben kell több kevesebb önállósággal a rendezett tanácsu városokra is a viszonyok adott volta szerint beilleszkedni.

A törvényhatóságokra hárított eme kétségtelenül óriási feladat megoldása érdekében a Főispán ur öméltsága folyó hó 4-ikén már meg is tartotta a tájékozódó értekezletet, mely alkalommal a jövőbeli liszttel való ellátás kérdése tisztázást nyert.

Mindenek előtt fontos tudni azt, hogy a liszttel való ellátás tisztázandó volt addig az időpontig is, míg a törvényhatóság az egész gazdasági év szükségletének biztosítását a kormányhatóságnál kieszközli. Köztudomásu ugyanis, hogy a városunkban július hó végével a liszt-utalványok megszűntek. Ez természetes következménye volt annak, hogy az utalványok kiállításakor az új termésből leendő ellátás szabályait előre ismerni nem lehetett. Liszt azonban kellett addig is, míg az új utalványok kiadhatók lesznek. Ezt a kérdést a Főispán ur öméltságának ismert erélye úgy oldotta meg, hogy arra az időre, míg a közellátás szabályszerű utjára terelődik, kieszközölte a kormányhatóságtól, hogy a vármegyebeli malmok megfelelő mennyiségű búzát vásárolhassanak, felőrölhessenek s elláthassanak bennünket addig, míg az új utalványok kiadhatók lesznek. Ez körülbelül szeptember hó elsejére fog bekövetkezni. Addig tehát utalvány nélkül vásárolhat a közönség, de kiemelendőnek tartom itt azt, hogy bár a kereskedők most nem ellenőrizhetők, hogy betartják-e a liszttel való ellátás szabályait, mindamelllett a közönséget kell kérnem, hogy ne követeljen tőlük az utalvány kényszer nélkül sem többet, mint amennyi az alábbiak szerint jár, mert minden felesleges liszthalmazás a jövőbeli ellátás biztosított volta mellett csak megerőltető kiadásra vezet.

Ami már most a körülbelül szeptember 1 én kezdődő új ellátás módját illeti, a következőkben vázolólok: Mint már említettem, az utalványrendszer életbe lép újra. Ez elkerülhetetlen amiatt, mert a törvényhatóság által szigoruan a tényleges szükséglet mérvé szerint biztosítandó lisztmennyiség kitűzött célra leendő felhasználása biztosítandó azon anyagi hátrányok miatt, melyek a fölösleges beszérszéből származhatnak akkor, ha a háboru egy éven belül befejezetenék s a maximális árak leszállanának. De a közönségnek ettől az új utalványrendszertől mit sem kell tartania, mert a jövő lisztje ugy mennyiség, mint minőség tekintetében kifogástalan lesz. Első sorban más mint buza liszt, forgalomba nem kerül. A mennyiséget illetőleg a régi kevert s fejenkénti 6 kilóval szemben havonként 8 kiló tiszta buza liszt fog kiadatni! Ezen 8 kiló liszt az őrlési szabályok értelmében ugy fog kiadatni, hogy a 8 kilóból 1'20 kiló nullás, 2 kiló főző és 4'80 kiló ke-

nyérlist feltétlenül kiadandó lesz s ez az utalványon is ki lesz tüntetve. Hogy ez a minőség teljesen kifogástalan, igazolják a most forgalomban lévő lisztek, a mennyiség ellen pedig városi lakó szintén alig tehet kifogást.

Említettem előbb, hogy csak szigorúan a tényleges szükségletet fogja a vármegye biztosítani. Ennek a tényleges szükségletnek a ki-puhatólása végett a közel napokban minden család fő egy kérdőívet fog kapni. Az a kérdőív ugyanis, melyet a közönség már egyszer kitöltött, csupán tájékozódás céljából lett kiállítva, de semmi kötelezettséggel nem járt annak kiállítása. A most kiosztandó és kitöltendő kérdőív azonban már a végleges adatok egybeállítására kell s így az azon kitüntető lisztmennyiség átvétele arra az időre — valószínűleg 1916. évi augusztus 1-ig, amelyre a vármegye a beszerzést biztosítja — a kiállítóra nézve kötelező! Jól jegyezzük meg tehát, hogy a kérdőívekre majdan a tiszta és való adatokat jegyezzük be, nevezetesen a családtagok pontos számát, a családtagonként és havonként 8 kilójával számított lisztmennyiséget és sem többet, sem kevesebbet, mert ezen bejegyzés ellenőriztetni fog s a visszaélés megtoroltatik s mert az igényelt lisztmennyiség az előbb jelzett időpontig feltétlenül átvendő is lesz! Valószínű, hogy ennek az átvételi kötelezettségnek a biztosítására a kérdőíven az is meglesz kérdezve, hogy a kiállító melyik helybeli kereskedőtől óhajtja szükségletét beszerezni; ez esetben erre a kérdésre is kötelező pontos feleletet kell adni! Megjegyzem, hogy a kereskedő jelenleg is lisztárúsítással foglalkozó bármelyik lehet. Különösen is felhívom a népesebb intézetek stb. figyelmét a kérdőív pontos kitöltésére, mert ezek tagjaik esetleges változásait is kell, hogy figyelembe vegyék, az átvételi kötelezettségre tekintettel. Továbbá azt, ha valamely intézet a 8 kilós mértéknél tagjai részére nagyobb szükségletet igényel, azt felettes hatósága révén külön eszközölje ki, mert a hatósági ellátás keretén belül az aligha lesz biztosítható.

Mindezekből nyilvánvaló tehát az is, hogy az ellátás csakis lisztben igényelhető s csak emberi ellátásra s így tehát ezen hatósági ellátásból úgy a gabona-félék, mint az esetleges állathizlálásra igényelt árpa ki van zárva. Mindezek tehát a kérdőíven mellőzendők. A folyó hó 4-én tartott értekezlet ugyanis határozottan kimondta, hogy gabonaneműek kiszolgáltatására a vármegye nem vállalkozik, mert annak tárolása, kezelése leküzdhetetlen nehézségekkel jár. A hizlálásra esetlegesen szükséges árpa pedig ezen hatósági ellátásból a miniszteri rendelet értelmében ki van zárva s arról egy új rendeleti intézkedés van kilátásba helyezve. Ez kétségtelenül nagy hézaga az intézkedéseknek, mert a hizlálási időpont itt volna, de tenni róla nem lehet, mert az árpa lekötését úgy látszik magasabb állami érdekek követelik meg. Valószínű, hogy egy újabb rendelet ezen fontos közéletelmzési kérdést is meg fogja oldani.

Mindezen tudnivalók természetesen azokat érdeklik, akik magok nem termelők, vagy a kiknek nem termelt elég s végül, akik a rendelet értelmében megengedett határidőig, vagyis szeptember hó 15-éig magokat vétel útján el nem látták. Mert bizonyára nem kerülte el a közönség figyelmét a hét folyamán dobszó útján közölt ama hirdetés, hogy folyó évi szeptember 15-ig joga van minden családfőnek magát annyi gabonaneművel ellátni, hogy 12 hónapon fejenként és havonként 10 kiló gabonanemű jusson vagyis például egy 4 tagú családnak egy évre 480 q gabonaneműhöz van joga, akár buza, akár rozshoz tetszése szerint, mit azután vámörölő malomban felőrölthet az őrlési szabályok szerint.

Az őrlési szabály az, hogy a felőrölendő buza-mennyiség 40% erejéig lehet kétféle finomabb lisztet kivételül a felőrölt lisztből, a többi kenyérliszt. Az, hogy hány %-ig akarja valaki gabonaneműjét kiőrölni, korlátozva nincs, csak a kereskedelmi malmokra, hol 78% erejéig kell a búzát kiőrölni. Rozsból csak egyféle lisztet szabad őrölni! — Ez az ellátási mód azért nehéz, mert különösen szegény embernek nincs egyszerűen annyi pénze, hogy különösen, ha nagy családja van, egy évi gabonamennyiséget be tudna szerezni.

De annak, akinek van anyagi ereje ilyen

befektetésre, az ellátás kétségtelenül kevesebbe fog kerülni, mint annak, ki a hatósági lisztből fog élni, mert az kétségtelen, hogy a hatósági liszt többre fog kerülni, mint a házilag eszközölt őrlemény.

A miniszteri rendelet ajánlja tehát, hogy aki csak teheti; szerezze be az egy évi gabona nemű szükségletét.

Azoknak, kik ezen beszerzést a megyében — mert másutt nem lehet — de a városban kívül akarják eszközölni, ajánlatos, ha előbb tölem igazolványt szereznek háztartásuk szükségletéről, mert másként a járási hatóságok a gabonanemű kiszállítását nem engedik meg.

Természetes azután, hogy mindazok, kik magukat így természetben látják el gabonaneművel, a kézhez veendő kérdőíven lisztet nem igényelhetnek, legfeljebb annyit, amennyire gabonanemű fedezetük nincsen.

Például valakinek van 4 családtagja, de csak 240 mm. búzát szerzett be, az igényelhet lisztet 2 családtag után, mert a 240 métermázs csak 2 családtag szükségletét fedezi! Aki azonban egész évre ellátta magát, az a kérdőíven csak a családtag rovatot töltse ki s aláírja és úgy adja be.

Tisztázandó volna még a sütők és pékek kérdése. Erre vonatkozólag a miniszteri rendelet semmi tájékoztatást nem nyújt.

Az természetes, hogy akik kenyert otthon nem sütnek, lisztjárandóságukat a pékek felsütés végett oda adhatják; a felsütés megegyezés szerinti árért történhet.

Azt, hogy árusítandó sütemény és kenyérré mennyi liszt fog rendelkezésre állni, ma még megmondani nem lehet az utalványozandó liszt kötelező átvétele folytán. — Lehet különben, hogy a pékek és sütők iparát és megélhetését érintő eme kérdés rendeleteleg szabályoztatni fog, melyet okvetlenül ismertetni fogok.

Ezekben óhajtottam a közönséget a jövő életelmzés kérdésében tájékoztatni. — Lehetőleg kiterjeszkedtem minden kérdésre, mely az első kérdőívek átnézése folytán felvilágosításra szorultnak mutatkozott.

Arra kérem még a közönséget, hogy a kiosztandó kérdőíveket az itt adott felvilágosítások szerint pontosan s a feltett kérdések szellemében töltse ki s minden felesleges megjegyzést mellőzzön, hogy a feldolgozás ne zavartassék s hogy az ellátás körüli kérdés helyes megoldása tekintetében legyen teljes bizalommal a hatóság iránt, amelyik mindent el fog követni, hogy az ellátás zavartalan és rendes legyen.

Rimaszombat, 1915. évi augusztus hó 5-én.

Dr. Kovács, polgármester.

Állami ármegszabás a háboruban s a háboru után.

(H. G.) Tagadhatatlanul egész gazdasági életünk új irányt vett, mióta a békét a maga gazdasági megrázkódtatásaival felváltotta a háboru s amióta a helyzet elzárta előlünk a külföldi bevittelt.

Magától értetődik, hogy a háboru annyi sok más népgazdasági tényező megváltoztatásával az árak emelkedésének és esésének eddigi szabályait is fölforgatta, amennyiben a gazdasági erők szabad játékát feláldozta a feltétlen szükségesség kiméletlen kényszerének, amióta csak elzárt kereskedelmi és termő területen élünk.

Az államháztartás politikájának alapelvei, amelyeket a készen fekvő nyers- és talajtermékek gazdaságos feldolgozása magától adott meg, az országvédő és tápláló osztályok megerősítésére és a népéletelmzés biztosítására logikus következetességgel vezettek, az állami áruforgalom és egy egész árucsoport árának a szabályozásához különösen azoknál az áruknál történt így, amelyek elsősorban szolgáltak a hadsereg és a nép szükségleteinek biztosítására. A privát spekuláció, amely minden kis politikai vagy gazdasági változásból hasznot húzni iparkodott, alaposan kihasználta a háboru kitörését követő időszakot. Csak a mobilizáció napjaiban a vásári helyzet bizonytalanságából milliókra tett szert nem egy haszonleső kereskedő és spekulans minden különösebb fáradság nélkül. Később is, ameddig az új gazdasági irány meg nem szilárdult, sok számító keres-

kedő és termelő jutott busás haszonhoz. Különösen az első hadseregszállításoknál, ahol az állami beszerzési árak ismeretlen fogalmak voltak, szerzett sok egy egész vagyont.

A hadseregszállítások természetesen épen ezért kitűnő adóalanyok. S a megadóztatásnak hamarosan meg kell történnie, hogy az adó-kivetés az eredeti szerzemények és a szerzett tőkék további spekuláció befektetésének el-tüntetésére által hatásaiban ne legyen kisebbíthető. A német birodalom, amelynek gondos gazdasági intézkedései sok tekintetben a mi hatóságaink számára is mintaképpül szolgáltak s amely a népellátás s árpolitikában tagadhatatlanul erős és amellett szerencsés kezű volt, az államszövetség pénzügyminisztereinek tanácskozásai által jelentékenyen közeledett a kérdés megoldásához.

Kétségkívül minden háborus kérdés szerencsés pénzügyi megoldásának rengeteg értéke van a jövő gazdasági politikájának kialakítására. A milliárdos hadi kiadások fedezése, amint az eredményes hadikölcsön jegyzések bizonyítják, nem lehetetlen, jóllehet Németország s monarchiánk saját készleteit áldozta föl, míg a négyes szövetség kölcsönösen is, Amerikában is s egyebütt is talált hitelt. De további hadi hitelek felvétele sem lesz eredménytelen. Hanem már a törlesztés és kamatfizetés mélyen bevág majd gazdasági életünk folyásába. Mivel azonban itt még fontosabb élelmiszerek átváltozásainak jut a főszerep — hiszen a modern állam adóztató ereje, főerőssége a konzum adókban rejlik — érthetővé válik az állami ármegállapításra való törekvés.

A terhek igazságos megosztása az állami pénzügyi politika legnehezebb kérdése. A központi hatalmak politikai és földrajzi helyzete csak előnyös lehet e kérdésekben, kényszeríti ugyanis a kormányokat, hogy a megkezdett utat el ne hagyják. Kétségkívül a két államnak tovább kell haladnia ezen a téren, hogy így lassanként, kicsoda anyagok és nyerstermények csak szolgálhatnak a nép és a hadsereg szükségleteinek biztosítására, kikérüljenek a spekuláció és a magángazdálkodás hatásköréből. Ha egyrészt a mezőgazdasági termények az állami közös haszon céljait szolgálják, mint pld. a cukor, bőr- és szeszipar, s Németországban legujabban a szénipar és pedig a háborus szükségekre olyan árakon, amelyek az állam és a nép életérdekeinek veszélyeztetése nélkül csak lehetségesek, akkor másrészt nem lehet messze a nagyipar többi ágainak, különösen a milliárdos vasiparnak a terhek és a haszon igazságos megosztásába való bevonása sem. Az állam társadalma szempontjából sem lehetséges, hogy a mikor a nagyközönség a legnagyobb áldozatokat hozza, egyes osztályok és pénzügyi csoportok szép csendben külön jogokra tegyenek szert. És ezért a jövőben, — kellemes vagy kellemetlen a dolog, az mindegy — hozzá kell szoknunk, hogy a hadseregszállítások kérdésében üdvös változások történnek, és hogy a megfelelő nyersanyagokat csak megbízatás szerűen a polgári haszon előzetes megállapításával saját káruk és felelősségük mellett dolgozzák fel az iparvállalatok. Ezáltal megkisebbednek a háborus szükség okozta pénzkidadások, a mi végeredményben a hadikiadások törlesztésénél és a kamatfizetésnél nemcsak a nagy közönségnek, hanem a nagyiparnak is hasznára válik.

Államtársadalmi szempontból ép azért nem lehet más kívánságunk, mint hogy az államnak a magángazdálkodásra való befolyása és állami ármegszabás minál nagyobb mértéket öltjön. Csak ezen a módon lehet majd a jelenlegi, hosszabb ideig tarthatatlan élelmiszerárakat leszállítani és a háborus gazdálkodásból a békére való áttérést a népgazdaság veszélyeztetése nélkül megvalósítani. Ha ezt elmulasztanánk, akkor a legtényesebb fegyvertény után is fenyegetni fog a gazdasági válság.

Vegetáriánus élet.

Hogy a hússal mostanában takarékoskodni kell, az kérdés tárgya sem lehet. A szarvasmarhák, sertések, juhok száma a háboruban természetesen megfogyatkozott, mert a katonaság táplálására legkönnyebben készíthető és legkiadósabb táplálék az ilyen húsnemű. —

Ezért aztán természetesen is felment az élő állatok ára, de a spekuláció mesterségesen még magasabbra fölverte azt. Ha újabb némileg le is szállt az ára, az bizonyos, hogy az ilyen husneműek árai sokáig magasán állanak és csak évek múlva szállanak le a normálisra, ha majd az újabb állattenyésztés pótolni fogja a hiányokat.

Ezért látjuk, hogy a kormány is elrendelte a husneműekkel való takarékoskodást, mert belátta, hogy az élő állatok nagy pusztulását okozná, ha az itthon maradott nép is csak úgy fogyasztaná a húst, mint eddig. Hetenként két hushagyó napot rendelt el: a keddet és a pénteket, a melyeken tilos marha-, borjú- és sertéshúst árusítani, sőt vendéglőkben és nyilvános étkezőhelyeken sem szabad az illető napokon ilyen husneműeket készíteni.

A mit okos takarékoságból most az állam rendelt el, annak megtartása nemzetgazdasági szempontból rendkívül fontos. — De azonkívül egész sereg okunk van rá, hogy ezt a kevesebb husevő életmódot ne csak háborus időben, hanem béke idején is gyakoroljuk és kivált nyáron: a zöld főzelékek és gyümölcsök korszakában a lehetőségig minimumra redukáljuk a husevést.

Orvosilag és élettanilag bebizonyított tény, hogy az embernek annyi húsételre, amennyit a városi ember rendszeren megesszik, egyáltalában nincs szüksége és hogy annak a negyedrésze is untig elegendő fehérjét és zsírneműt juttatna az ember szervezetébe. Miután pedig így az európai ember nagyon sok fölösleges táplálékot eszik a husneműek dolgában, azoknak az emésztésével egyrészt hiába terheli a gyomrát, hiába fogyasztja az erejét, másrésztől meg igen sok káros anyag gyűlik össze a testi szervezetében, a mi az európai művelt ember megbetegedését könnyűvé teszi. A csúszok, rheumák, érlemeszedések és sok más hasonló baj nem bántana annyi embert, ha nem táplálkoznánk túl husnemű ételekkel, ha nem sűrűsödne nekünk össze vérünkben azok a káros anyagok, amelyeknek lerakódása a sok túltáplálós húsételtől van s a melyek meghülés esetén egyes szervek használatát nehezítik vagy bénulást idéznek elő.

Azonkívül a sok húsétel megfekszi és égeti a gyomrot és a szeszes italok ivását kívánja. Hogy azoknak fölösleges magunkba öntése milyen károkat okoz a belső szervezetben, azt nem szükséges bővebben fejtegetni, hiszen a mindennapi élet szolgál elég szomorú példával.

A húsételt tehát a jó egészség és a tiszta vér szempontjából is szűkebbre kell redukálnunk a táplálkozásban. — Hiszen van annyiféle jól tápláló anyag, a mi a húst egészen is pótolhatja a szervezetben. Ilyen a tojás, ilyenek a hüvelyes főzelékek, a tej, turó, vaj stb. Ha kizárólag ilyenekkel táplálkozunk, a mit nyáron könnyen megtehetünk, akkor a húsétel hiányát egyáltalán nem érezzük meg és sokkal egészségesebbek, frissebbek, és eleve nebbek leszünk, mint a gyomrot teljesen igénybe vevő, elernyesztő nehéz huseledelektől.

Sokan abban a nagy tévedésben vannak, hogy a hus adja az erőt a testnek és a tigrisre, oroszlanra s más ragadozó állatokra hivatkoznak. Igaz, hogy nagy támadó erő van az illető ragadozóknak, de nem mondhatjuk, hogy hasznos állatok lennének és róluk kellene példát vennünk; mert azok bizony ha jóllaktak, elheverik vaczkukban az egész napot, mert az erő többi része a hus emésztésére szükséges. Az igazán hasznos, munkabíró, kitartóan erős állatok a növényevők között találhatók, amire nézve elég a lovat, szarvasmarhát például idéznünk; ezeknek van kitartó, munkabíró erejük, a mi a társas életet élő embernek hasznos.

Az emberek közt is egész népek és népfajok élnek jóformán húsétel nélkül és nem mondhatjuk, hogy alávalóbbak vagy haszontalanabbak volnának, mint az európai fajok. A japánok, kínaiak, hinduk majdnem kizárólag főzelék és gyümölcsfélékkel élnek és mégis közülük kerülnek ki a földnek legmunkásabb, legszorgalmasabb népei, akik keresményüket nem állik bele a gyomrukba, mert egyszerű életmódjuk mellett kevéssel beérik.

Látjuk tehát, hogy a mindennapi húsétel egyáltalában nem szükséges, sőt az egészségre határozottan káros és sokkal élénkebbek, kitar-

tók, munkabírók leszünk, ha erőnköt nem feleseljük a tulságos húsétel fölösleges emésztésére.

Ezért nagyon okosan tesszük, ha a húsételek dolgában megtartjuk a kormány által is sürgetett takarékoságot, sőt ha máskor is, kivált nyári időben, lehetőleg mellőzzük a nehéz, nyomasztó huseledelt és elővesszük a tápláló, de könnyebb tojás, tej, főzelék és gyümölcsféle eledeleket. Ezekből a vérünk könnyebb, frissebb lesz, nem sűrűsödik meg. Kedélyünk jobb hangulatu, munkabírásunk kitartóbb lesz, mintha mindig hússal táplálkoznánk. Így elkerülhetjük az idősebb kornak sok súlyos és nehéz betegségét, amit a húsétel biztosan meghozna számunkra.

Nagyon jó lesz, ha a szükségből erényt csinálunk és azt mondjuk magunkban: nemcsak az inyemnek és a gyomrom tömésének akarok élni ezután, hanem mint eszes emberhez illik, kiválasztom azt, ami célszerűbb, a mitől munkám és társaséleti kötelességeimet könnyebben és jobban végezhetem. Így lesz a nélkülözésből erény és ez is nagy érték. ◉

A 16-os honvédek dicsősége.

A vármegyei Hivatalos Lap közli a beszercebányai 16-ik honvédegyalozred parancsnokának június hó 7-én kiadott napiparancsát, melyet — miután ezen ezredhez tartoznak a mi hősi fiaink is — egész terjedelmében következőkben közlünk:

„Tizenhatos Honvédek!

Ma 270 napja annak, hogy a harcztéren s tomboló harc közepette átvettem ezen szép ezred vezetését.

E nagy idő csaknem szüntelen de váltakozó harcviszonyai közepette ezredünk csak alig 2—3 napon át állott mint tartalék távolabb a nyugvást lehetlenné tevő s az idegzetre mélyen ható közvetlen ellenséges behatástól. — Egyébként szüntelen s ugyszólván lélegzetvétel nélkül elsősorban harcolt az ezred, kiméletlenül támadott vagy farkasszemet nézve, daczosan, makaesul védekezett anélkül, hogy egyetlen egyszer is visszavetettet volna a rendszerint erősebb, néha többszörösen tul erősebb orosz által. Becsülettel és dicsőséggel küzdötte meg az ezred a magierowi (horai) 7 napos csata után a San menti védő harcokat. Majd Zagorziczenél halált megvető hősiességgel és vitézséggel — több mint 1000 derék harcosának feláldozása árán — szoritotta az ezred a zaberniki czári erdőben maga elől lépésről-lépésre a tuleréjü ellenséget azon állásig, amelyben előbb négy napon át több nagy támadást vert vissza és a mely állást utóbb 9 napon át ugyszólván, köhajtásnyira az ellenségtől, tartott birtokban. A limanovai győzdelmes csatában is nagy szerep jutott a 39. hadosztály keretében a 16. ezrednek.

Az Obzaron 1914. december 23-án s másnap 24-én Dobrotinon véghezvitt fegyvertényei az ezred történetében aranybetűkkel lesznek megörökítve. Az ezred itt mint oldaloszlop, a hadosztály, illetve a hadtest oldalát és hátát biztosítandó, 24 órai — sötét éjen — rossz uton vagy egyáltalában ut nélkül, hideg, havas, szeles időben, éhezve s feneketlen sárban gázolva, szakadatlan menetelés és rövid fél órai pihenés után erősen megfogyva indult már 5000 lépésről — erdős hegyenvölgyön át — támadásra az ellenség tüzer-sége ellen, melyen rajtaütött, annak le-

génységét, fogatait — 5 fogoly kivételével — megsemmisítette s utóbb a Dobrotinon négy — abból egy tulerős, ellenséges támadást visszavert és fél zászlóalj foglyul ejtett. A hadosztály dicsérete az összes csapatokkal táviratilag azonnal közöltetett.

Innen a Staszówkáig történt visszavonulás alatt az ezrednek több ízben jutott feladatává a hadosztály visszavonulását fedezni, mely feladatainak végrehajtása után dandárparancsnok urunk kitüntető szavakban adott kifejezést megelégedésének és elismerésének.

1914. december 31-én a staszówkai kényszerült visszavonulás alatt az ezred sikeresen fedezte tüzer-ségünk s utóbb az egyesített nagy csapatvonatoknak veszélyeztetett elvonulását.

Az ettől keletre eső biesninkai (418 Δ) állásból több, nagyobb szabásu igen sikeres vállalatot hajtott végre, míg márczius második felében a staszówkai 432 \circ és 437 Δ magaslatokat, mint kulcsponctokat — nagy veszteségek árán, sok orosz fogoly ejtése után — rohamtávolságig megközelítvén, ezen állást addig tartotta, míg azt a felváltásunkra kirendelt szövetséges porosz gárdaezrednek átengedhette.

A következő május 1-től a mai napig terjedő időszak, az áttörés és üldözés időszaka — melyet az ezred a 11. hadsereg kötelékében küzdött végig, képezi nagy és fényes tettekben eddig leggazdagabb és harci erényeiről ékesen tanuskodó szereplését. (Ezekben eddig az ezred részéről közel 10000 fogoly ejtetett, 8 ágyu, legalább 25 géppuska és igen nagy mennyiségű hadianyag zsákmányolt.)

Május 2-ikán vállvetve a Daubner dandárbeli 10. tertvérezreddel és a porosz gárdaezredekkel betört az ellenséges állásba. Május 3-án Rosenbarknál az ezred I. és II-ik zászlóalja dönti el átkaroló támadásával, éjjel 10 óráig tartó véres harcban a 399 \circ sorsát, melyen tőle balra a 10. testvér ezred harcolt nagy vitézséggel. Másnap, május 4 én kiadtam a jelszót, hogy a 385 Δ pontnak ma korábban, még világosságban mienknek kell lenni. A 10. ezredtől jobbra kiutalt területen, az I. zászlóalj arcban, a II. és III. zászlóalj jobbról oldalból támadva és a 3. honvéd tüzezred által leghatásosabban támogatva, aránylag kevés áldozat árán a 385 Δ erdőit s nyomban rá a tetőt magát is többszörös roham s orosz ellentámadás után délután 4 óra 30 perczkor tényleg be is vette. — A két erdőcskében egyedül 420 orosz halott maradt, számtalan foglyot pedig az ezután felkapaszkodó szomszéd 10. ezred karjaiba hajtottunk. — Mily nagy lehetett ezenfőlt a sebesültek száma?

Május 9 én az ezred I. zászlóalja Korcsinánál a szorongatott 10. testvérezred segítségére megy és az ellenséget szárnyba s hátba támadja, géppuskás osztagja a toronyból őket a fedezékekből kisöpörve visszaveti, 1400 foglyot ejt és 4 géppuskát zsákmányol.

Május 10-én az ezred oldaloszlop. — Ellenséget Barycznál előbb a 490 \circ -ról rohammal visszaveti, utóbb irtózatosszerű srappel és gránát tűz daczára Baryczot a III. zászlóalj feltartóztathatlan előre-

töréssel és rohammal beveszi és körülbelül 100 foglyot ejt.

Május 24-én Adamowkánál (Radymnótól északnyugatra) az ezred I. zászlóalja látva, hogy a dandárnak bal szomszéd csoportja s azon túl a San tulsó partján lévő — előbb 77. dandár, utóbb az ezt felváltó 12. hadosztály — részei, immár napokon keresztül nem tudnak tért nyerni, ezek támogatására vett parancs szellemében, önálló elhatározással kitör a nagy összefüggő arczvonalból, főerejét egy kanálisban eltelve — az ellenségnek oldalába — egy századát az ellenség teljes megkerülésével annak hátába veti s azt, 536 főt elfogva, a megakadt részek további előnyomulását lehetővé teszi.

A mostani kalnikowi állásban is gyönyörű szerep jutott az ezrednek.

Május 27-én derék honvédjeink a reájuk zuditott irtózatossá tüzérségi tüzzel daczolva, egymást követő több vonalban szilárdan és tántoríthatatlanul mentek előre, míg a 12. hadosztály vonalát elérték, aztán vállvetve a 78. dandár és a 39. hadosztály többi részével makacs harc és háromszoros roham után elfoglalták a kalnikowi kastélyt, majort s az attól balra lévő magaslatot. 8 ágyut zsákmányoltak.

Május 28-án sokszoros tulerővel szemben kényszerült visszavonulás alkalmával az ezred II. zászlóalja elkeseredett makacs harc és ellentállás után, visszaveri az utána nyomuló ellenséget, kis lőtávolságból feltartóztatja s ott beásván magát, az előbbeni állás birtokba vételeért utóbb megindított s a főerő által végrehajtott támadást lehetővé és könnyebbé teszi.

Végre június 1-én az oroszok egy újabb, éjjeli áttörése alkalmával az ezred III. zászlóalja többszörösen tulerős és több oldalról előnyomuló ellenséggel szemben intézett elszánt oldaltámadással a már üldözőleg diadalmasan előretörő oroszok többszörös támadó sorát nagy részben megsemmisíti, részben futásra kényszeríti. Majd az ezred többi részeivel szép összhangzó működésben, az ellenség kezéből a pillanatnyi sikert merészen kiragadja, a futva menekülő ellenség nagy részét megsemmisíti és visszafoglalja az orosz sebesültekkel és elesettekkel az állást.

Az I. zászlóaljnak egy már elfogott és leszerelt százada, a tartalék közeledését látva, lelkes őrmesterének „rajta“ kiáltására ismét fegyvert ragad, s az őket leszerelő oroszokat mind leöli részben a helyszínén, részben visszamenekülés közben.

Mindezen fentiekben vázolt tények, melyek már eddig is magasabb előjáróink több dicsérő elismerését érdemelték ki, természetesen nem meritik ki részleteikben és az ezred összes, sok más szép működését. Ezeket egyedül a történelem fogja és lesz hivatva megörökíteni.

De igenis fényesen bizonyítják az itt leírtak azt, hogy a 16. ezrednek derék magyar katonái és a velük és mellettük vitézül küzdő, ragaszkodásukról, a szépséért, jóéért, nemesért lelkesülni tudó, magukat testtel-lelékkel magyarnak érző, hűségükről és hazaszeretetükről híres és elismert ép oly derék tót katonáink esküjükhöz hűen, becsülettel állták meg helyüket eddig is, nem kétlem egy pillanatig sem, meg fogják azt állani ezután is mind végig. Akkor büszkén vallhatja

az ezred továbbra is a híressé vált dicső 39. Hadfy-hadosztály, hősiesen küzdő 78. Daubner-dandár számottevő részének, mely egyik csapatnak sem áll mögötte.

Büszkeséggel és a jövőbe vetett teljes bizalommal tekintek honvédeim az ezred életől reátok. Büszke és szerencsés leszek ezután is, ha — a mi szent meggyőződésem — jövő tetteitekben is fényes hadi multatokhoz hűek fogtok maradni.

A most hozzánk és közibénk jött — hadivirtusaikról ismert — derék magyar huszárokat pedig melegen üdvözölve, szíves örömmel fogadjuk körünkbe, kik ezen dicső ezred jellegét és erényeit csakis emelni fogják.

M. kir. beszercebányai 16. h. gy. e.

Mestitz s. k., ezredes.

Hirek és vegyesek.

Ujabb örömnep. Városunk közönsége f. hó 4-én délelőtt *Kubinyi Géza* főispán értesülése nyomán kapta a hírt Varsó elestéről. Dél-tájban már a kis város egész lakossága örömpesze szerzett tudomást a szövetséges német és osztrák-magyar hadsereg diadalmas előnyomulásának újabb fázisáról s szorongva várta a hír hivatalos megerősítését, azonban már egyes épületeken megjelent az öröm külső jele: a nemzeti színű lobogó. Estére megérkezett a hivatalos távirat a „Gömör-Kishont“ szerkesztőségéhez s ifj. *Rábely Miklós* üzletében közszemlére kitétetvén, egymás hátán tolongtak az emberek, hogy elolvashassák Lengyelország fővárosának: Varsónak elestét. Zászlódiszt öltött nyomban a *Rábely* üzlet portálja, s a villamos ivilámpa pazar fénye mellett tárgyalta a csoportokba verődő közönség a hadsereg újabb dicsőséges tényét s a nagyjelentőségű eseményt, melyre a keserves téli hónapokban, — mikor a Kárpátok alján küzdöttek vitéz katonáink az orosz invázió feltartóztatásáért — nem is mertünk gondolni. Annál nagyobb öröm fogja el most szívünket és legszebb reményekkel tekintve a jövőbe foházkodunk a Mindenhatóhoz dicső seregeink további győzelmeért.

Legfelsőbb dicsérő elismerés. A király megparancsolta, hogy a városunkbeli származású dr. *Szabó Elemér* 39. honvédgyalogezredhez beosztott főtörzsorvosnak az ellenség előtt tanusított vitéz és önfeláldozó magatartása elismerésül a legfelsőbb dicsérő elismerés tudtul adassék.

Katonai kinevezés. *Breier* Lipót népfelkelő mérnök a 16 ik népfelkelő parancsnokság nyilvántartásában — ki az itteni államépítészeti hivatalhoz volt beosztva — a cs. és kir. 5. hadseregparancsnoksága által népfelkelő mérnökhadnagygyá neveztetett ki.

Távozó hivatalfőnök. A helybeli m. kir. posta és távirat hivatal főnöke *Matterny Andor* felügyelő hivatalfőnöki minőségben áthelyeztetett a szolnoki kir. posta és távirat hivatalhoz. Az áthelyezés híre városunkban méltán keltett élénk sajnálkozást, mert *Matterny Andor* nemcsak mint hivatalfőnök volt egyike a legpontosabb és legkiválóbb tisztviselőknek, de a közönség érdekeit is mindenkor teljes buzgalommal és lelkiismeretességgel szolgálta. Emellett jó modorával és kedves egyéniségével megnyerte a vele érintkezők teljes sympatiáját. Távozását tehát méltán fájjaljuk s új állomás helyén való működéséhez sok szerencsét kívánunk. Utódja a hivatalvezetésben még nincs kinevezve s egyelőre *Hermann Vilmos*, itteni régi tisztviselő fogja végezni a hivatalfőnöki teendőket.

Tanügyi áthelyezések. A vallás és közoktatási miniszter a következő tanítókat helyezte át: *Bihary* Istvánné állami elemi iskolai tanítónő Rimatamásfalváról a rimaszombati áll. elemi iskolához, *Fekete* Mihály rimaszombati elemi iskolai tanító Zólyombá, *Oppoltz* Balázs Ajnácskőről Pancsovára, *Pollák* János Szakácsiról Ajnácskőre, *Serty* Jenő Atyásról Sajószárnyára, *Honetz* János Verbóczchojnitzaiványról Klenócra.

Adomány a tűzkárosultaknak. A kormány főispánunk kérelmére a garamszécsi tűzkárosultak részére 2000 koronát utalványozott.

Tanügyi kinevezések. A vallás és közoktatási m. kir. miniszter *Petro* András krasznahorkaváraljai róm. kath. iskolai tanítót a lipotújvári áll. iskolához és *Strobl* Teréz okl. tanítónőt a rimatamásfalvai állami elemi iskolához tanítónővé nevezte ki.

Muzeumegyleti gyűlés. A gömörmezei muzeum-egylet választmányát *Bornemisza* László nyug. főispán, muzeum egyleti elnök aug. hó 9-én délután 2 órára a muzeum régiségtárába ülésre hívja össze. Ugyancsak meghívja az elnök az egylet összes tagjait a legközelebbi törvényhatósági közgyűlés első napján, délután 2 órakor ugyanazon helyiségben megtartandó évi rendes közgyűlésre.

A katonaság távozása. Még június havában szárnyat öltött az a hír, hogy az ideiglenesen városunkba helyezett szatmári 5 ik cs. és kir. Klobucsár gyalogezred távozik innen. Azóta vajudott a kérdés, s alkalom nyílt mindenféle kombinációkra, melyeknek alapját azonban senki sem tudta bizonyítani. Beszéltek drámaságról, tisztviselők intervenciójáról az elhelyezés érdekében, kereskedők és iparosok reprezentálásáról a visszahelyezés érdekében, betegségekről, stb. stb., szóval a kisvárosi pletykák és mendemondák egész garmadával vonultak fel a piacra, sokan pedig nem is vették komolyan a dolgot, mert hiszen nyilvánvaló volt, hogy a katonaság — tisztikar és legénység egyaránt — nagyon szívesen tartózkodik városunkban, s immár egész otthoniasan érzi magát. Minden tekintetben jó az ellátás, a férőhelyek is megfelelők, a polgári lakosság állandó sympathiája kíséri lépten-nyomon a katonaságot, s a város vezetősége mindenképen kezere jár a katonaságnak, hogy a mennyire a mai nehéz idők engedik, kifogástalanul el legyen látva mindennel a tisztikar és legénység. Míg ezeken meditatálni elég alkalom nyílt, azalatt a hadügyminiszterium bizonyára a hadvezetőséggel együtt másképpen döntött, s intézkedését f. hó 2-án távirat útján közölte a katonai parancsnoksággal, elrendelve a csomagolást és a legrövidebb idő alatt az ezrednek Munkácsra való transferálását. Természetes, hogy a rövid és katonás rendelet végrehajtásához rögtön hozzáláttak, megindult a csomagolás, szállítás, kezdődött a bucsuzkodás, s a polgári lakosság még mindig reménykedett, hogy a rendeletet megváltoztatják, s hivatalos vezérfőfiai is tettek lépéseket, azonban az mind hiába való volt; háborus idők vannak és a hadi műveletek irányítása az első. Nagyon fontos a csapatok szállításánál a távolság, s gyorsabban intézhető az expedíció közeli helyekről. A hadművelet szempontjai vezették az intézőségeket az áthelyezés elrendelésénél, s kénytelenek vagyunk meghajolni a felsőbb parancs előtt, mely nem idomulhat egyes vagy testületi érdekeltek kívánalmaihoz. De mikor egész héten láttuk a lázas készülődést, s egész nagy tömegek távozását, az őszinte sajnálat érzése támadt fel lelkünkben. Tudtuk, hogy a tisztikar és a legénység is fájó szívvel távozik kis városunkból, de mi is valóban sajnáljuk, hogy tőlük meg kell válnunk, a tíz hónapi barátságos együttérzés és kölcsönös jóindulatu megértés után. Kicsiny városunkba elevenen lüktető életet, változatosságot, üzleti és ipari forgalmat hozott a katonaság, most ennek távozásával ismét a régi élettelenség, a kis városi csend stb. veszi át uralmát. A katonaság egy része már tegnap elment s holnaptól kezdve megindulnak a nagyobb csapatszállítások. Legőszintébb jókívánásaink kísérik a derék s mindenkor rokonszenves tisztikar tagjait új ideiglenes állomáshelyükre, s kérjük őket, hogy kis városunk társadalmát, mely adott alkalommal mindig készséges kifejezője volt szeretetének és becsülésének, jó emlékében tartsa meg. Őszinte jókívánásaink kísérik új helyére az ezred derék legénységét is s sok-sok szerencsét kívánunk hősi fiainknak.

4-7 **Községi polgári fiu- és leányiskola Poprádon,** a Magas-Tátra alján. Orvosilag ajánlott hely. Tanulók német családnál olcsón elhelyezhetők. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál: **Horn József,** igazgató.

Iskolai jutalom kiosztás. Rimakokován, az állami elemi népiskola gondnoksága, a folyó év és hó 2-án megtartott ülésen osztotta ki a jótékonyágáról megyeszerte ismert, minden közjóért lelkesülő s áldozni kész, nemes szívű tanügybarát: *rimakokovai Knöpfler Károly* 12000 koronás alapítványának kamatait. Megható volt, amikor *Lipták Endre* iskolai igazgató, a gondnokság, hitoktatók, tanítók jelenlétében a gyermekekhez intézett beszéde után, a gondnokság átadta az alapítólevél rendelkezéseire képest az alapítvány kamatának 80%-át, tót anyanyelvű, szegény sorsu s a magyar nyelvben szép előmenetelt tanusított: *Jakubecz Lajos*, *Péner Mariska*, *Weitzenbauer Antal*, *Roman Mária* rimakokovai és *Gurszki János* és *Geruska Mária* drahovai iskolai tanulók szüleinek. Könyvekkel szemükben vették át érdekelt anyák egyenként nekik jutott 64 korona jutalmat, hiszen legtöbbjének férje a harcztéren van s ők a kapott segélyből több gyermeket nevelnek. A megjutalmazott gyermekek és szülők hálája, a gondnokság és tanstület tisztelete és szeretete, a jótett utáni jól eső érzés legyen némi jutalma az alapítványt tevő nemes cselekedetének és áldozatkészségének.

A „Katonaság távozása“ ezimel lapunk másik oldalán megírtuk az 5-ik cs. és kir. gyalogezred áthelyezését. Most aztán — lapunk zártakor — arról értesülünk, hogy miután a Munkácsra való áthelyezés elé egyelőre komoly akadályok gördültek, a készülődés további intézkedésig függőben hagyandó. A legénységéből szombat délelőtt mintegy 800 ember távozott Aradra s ezek a katonazenekar indulójának hangjainál vonultak ki az állomásra.

Gyógyszertárak vizsgálata. A vármegyei tiszti főorvos hivatalos kötelességéből kifolyólag évente alapos vizsgálatot szokott tartani a gyógyszertárakban. Dr. *Meskó Miklós* megyei tiszti főorvos e hivatalos gyógyszertár vizsgálatokat e héten kezdte meg Rozsnyó vidékén.

Rendőri hírek. Tegnap — szombaton — több közérdekű dolgot hirdetett ki városunkban a főkapitány. Ezek az üdvös rendelkezések mind azt czélozzák, hogy városunkban olyan rend legyen, amilyen egy megyei székhelyhez és intelligens városához illik. A rendelkezések a következők: 1. Az érkező idegeneket érkezésük alkalmával a családfe tartozik bejelenteni és távozásukkor kijelenteni. 2. A cselédeket 8 napon belül újból be kell jelenteni. Bejelentő-lapok a rendőrségnél ingyen kaphatók. 3. A házak előtt az uttestre, gyalogjárókra hordókat, ládákat stb. kitenni nem szabad. 4. Az udvarokat tisztán kell tartani és ennek ellenőrzése céljából legközelebb vizsgálatot fog tartani a hatóság.

Térzene. Az 5. cs. és kir. gyalogezred zenekara f. hó 5-én, csütörtökön délután 6—7 ig *Hoffmann Ferenc* karnagy vezetése mellett az Erzsébet-téren a nagyszámu sétáló közönség szórakoztatására térzenét adott. A válogatott szép darabok precíz előadása valóban kellemes élvezetet szerzett a publikumnak.

Panasz. A postahivatali telefonszolgálat ellen panasz érkezett hozzánk, mit ezennel illetékes helyére továbbítunk és reméljük, hogy a panasz csakhamar orvoslást nyer. Valószínű ugyanis, hogy nincs megfelelő személyzet a postán s ez az oka annak, miszerint az előfizetők gyakran negyedóra hosszát is hasztalanul várnak a kapcsolásra úgy, hogy nem egyszer előfordul, hogy miután hiába csenget nyakra-főre a sürgős ügyét telefon útján elintézni kívánó fél, dühösen vágja oda a kagylót és amúgy magyarosan mondja véleményét. Megtörténik, hogy egy félóra múlva tett felhívási kísérlet ismét eredménytelen marad. Arra kérjük tehát a hivatal vezetőségét, hogy az ilyen kellemetlen és sokszor valóban bosszantó bajon esetleg személyzet szaporítás által segíteni igyekezzék, mert a telefonszolgálat másként ki nem elégítheti a közönséget.

Elhunyt katona. Az 5-ik császári és királyi gyalogezred 4-ik századába beosztott *Kovács Sándor* 20 éves közlegény, ki Szabolcs megye Nyirbogat községbe volt illetékes, folyó augusztus hó 2-ikán a „Vörös-Kereszt Egylet“ kiegészítő kórházában hashártyagyulladásban meghalt. Temetése folyó hó 4-én katonai pompával ment végbe.

Akinek eljárt a szája. Szádvárborosán f. év márczius havában a Fischer Lajos korcsmájában iddögáltak az emberek, mikor egyszerre felpattant *Molnár Márton* ottani illetőségű ember és azt mondta, hogy bárcsak már a hegyoldalonn lennének az oroszok, mert ha ide betörnének, a gazdag emberek járnának rosszul, mert a szegénynek ugyis kevés a vesztetni valója stb. Ezekkel a háborus időben meg nem engedett kifejezésekkel nyilvánosan a magyar nemzet ellen izgatott és megindult elene a nyomozás s április 17-én letartóztatták. Persze ittasságára hivatkozott és ezzel védekezett is. Folyó hó 6-án a helybeli kir. törvényszék tárgyalta az izgatás büntetével vádolt ember ügyét s őt jogerősen 3 havi és 20 napi fogházra ítélte, mely a vizsgálati fogság által egészben kitöltött s a vádlott szabadlábra helyeztetett. Bizonyára vigyázni fog ezután a nyelvére.

Évkönyv. A Gömörkishontvármegyei Magyar Közművelődési Egylet 1914-ik évről szóló évkönyve most hagyta el a sajtót. Az Évkönyvet *Váry János* az egyesület érdemes titkára állította össze, s csinos kiállításban *Rábely Miklós* Fia könyvnyomdájában készült. A tisztikar, választmány, bizalmi férfiak és számvizsgáló bizottság tagjainak névsora után az Évkönyv az 1915. május 7-én tartott évi rendes közgyűlés jegyzőkönyvét közli. A közgyűlésről annak idején kimerítően referáltunk, s így nem szükséges a jegyzőkönyv tartalmát ismertetnünk. A tagok névsorában az alapító tagok közt első néhai gróf *Andrássy Dénes* 114000 koronával, említendő Gömörvármegye millenárius alapítványa 60400 kor., *Latinák Rudolf* 10000 koronás, a Rimamurány-salgótarjáni vasmű r.-t. 15000 koronás alapítványa. Nagyobb alapítványok összege 309333 kor., kisebb alapítványok 10830 kor., tagdíjmegváltás 780 kor., összesen 320943 kor. Az örökös, rendes és pártoló tagok névsora van közölve az évkönyv végén.

Deszkalopás a Garamon. Garamszécsen folyó évi márczius hó 26-án ifj. *Petrás József* és *Vernárszki János* ottani legények a Bodek Mihályné elzárt helyiségébe való behatolás után hat darab hosszú deszkát elloptak s aztán *Szimann Miklós* garamszécsi öreg embernek 10 koronáért eladták. A két legény ellen lopás büntette miatt indult meg eljárás, az öreg *Szimann* ellen pedig orgazdaság büntette miatt, mert tudta a deszkák szerzési módját s mégis megvette azokat. Folyó hó 4-én ítélkezett ez ügyben a helybeli kir. törvényszék, azonban a tárgyaláson csak *Vernárszki János* és *Szimann Miklós* jelent meg, a bíróság előbbi dorgálásra, utóbbit 3 napi fogházra ítélte jogerősen.

Elgázolta a vonat. Rimaszécs község határában folyó hó 3-án halálos végű baleset történt. *Sósik Kálmán* 19 éves rimaszécsi lakos, helyettes pályáőr ugyanis a haladó vonatra felugrott, miközben eleszszott és olyan szerencsétlenül esett el, hogy a szenvedett sérülésekbe nyomban belehalt. Az esetet bejelentették a bíróságnak s a feledí kir. járásbíróóság a hullát felboncoltatta. — A boncoláson megjelent *Lehoczky Márton* kir. ügyész is s azt dr. *Zehery István* kir. törvényszéki és fogházorvos s dr. *Molnár Ferenc* rimaszécsi körorvos végezték. A vizsgálat folyamatba tetetett az iránt, terhel-e valakit mulasztás vagy gondatlanság.

Apolló színház. A moziban a múlt vasárnap igen sikerült előadásokat tartottak, ma pedig szintén igen érdekes program lesz, amelynek fő pontja *Lemberg* visszafoglalása.

Sörre szomjazó legények. Alsósziklason folyó évi márczius hó 22-én *Szulai Dániel* és *Hegedüs Mihály* ottani legények a *Levgyel Albertné* bezárt szatócüzletének ajtaját föltörték és 30 üveg sört onnan elloptak és ráadásul néhány darab mosószappant elvittek. *Kiss László*, *Kovács János* és *Kiss Dániel* ottani legényekkel együtt aztán a sört jóízűen elfogyasztották. A helybeli kir. törvényszék a lefolytatott vizsgálat után folyó 4-én tárgyalta az ügyet, azonban csak az orgazdaság büntetével vádolt *Kovács János* és *Kiss Dániel* jelentek meg a tárgyaláson. A bíróság *Lehoczky Márton* kir. ügyész vádbeszéde után *Kovács Jánost* dorgálásra ítélte, *Kiss Dánielt* pedig a vád és következményei alól fölmentette jogerősen.

Verekedő juhászok. Tótzabaron folyó évi június hó 1-én a Grósz-féle korcsmában *Gál Füle* *András* és *Riz Purgyk József* juhászok összevesztek régi haragból kifolyólag s a czivakodásból dulakodás támadt, melynek folyamán *Riz Purgyk József* a másik juhász: *Gál füle* *Andrást* hatalmasan elpüfölte, összerugdosta és 20 napon tul gyógyuló sérelmeket ejtett rajta. A helybeli kir. törvényszék mult héten a vádlott *Riz Purgyk Józsefet* jogerősen két heti fogházra ítélte.

A rokkant katonák kenyérkeresete. Mi lesz a rokkant katonákkal, csonkakkal, bénákkal a háboru után? Erre a szomoruan aggasztó kérdésre vigasztalóan és szinte felvidámítólag válaszol egy éppen most frissében megjelent és a legszélesebb körű népszerűsége számot tartható füzet, mely mind a 47 lapján azt bizonyítja példákkal és képekkel, hogy a rokkant, béna, csonka ember nem koldus, nem nyomorék, hanem ha maga is úgy akarja, megkísé mások is segítenek rajta, egészen önérzetes munkabíró, munkaképes hasznos tagja lehet a társadalomnak és a maga családjának. Amiképen a félszemű ember is még egészen tisztán láthat, olyanképen dolgvégező, pénzt kereső ember válhat becsületes, tisztos munkával a félkezű, féllábu avagy merőben lábatlan katonából is. A hősök nem szorulnak kegyelemkenyérre. Amputált vagy másképen rokkanttá vált katonák és ipari munkások egész megható sorozatáról mutatja ki ez a könyvecske, hogy miképen tanulhatnak meg bal kézzel írni, félkézzel gyalulni, vésni, esztergályozni, kosarat vagy gyékényt fonni, varrogépen dolgozni, a lábatlanok meg székfönásban, asztalosságban, lakosságban, fényképészetben, bőrparban, könyvkötészetben stb. mimódon képezhetik ki magukat. Vannak rokkantabbak, a kik még a szobrászatban, építészeti rajzolásban, órásmerterségben, szőnyegmunkában, sőt festészetben is elegendő tökéletességre vihetik igyekezetüket. — Természetesen kinek mire van hajlandósága, testi és szellemi ereje. Meg aztán, hogy orvosi segítőeszközökkel kit-kit minő munkára lehet alkalmassá tenni. A könyv czime: „Rokkant katonák jövője.“ Irta: dr. *Biesalski Konrád* orvos-tanár, a nagy Németországból, ahol már békeidőn, a háboru előtt is 221 műteremmel gondoskodtak a rokkantaknak 51 szakmában való oktatásáról. Fordította gróf *Bethlen Balázs* né. A *Bethlen grófnő* magyar szívével németből magyarrá átvarázsolt kis tündérmesekönyv önbizalmat, életkedvet önt, ha elolvassák, csonkabéna katonáinkba. A kis könyvecske élére *Tisza István* gróf miniszterelnök és dr. *Lumniczer* orvosprofesszor irtak ajánló előszavakat, méltó minden művelt ember elolvasására és terjesztésére. Akinek módjában van, szerezzemeg. — Ára csak egy korona. — Megjelent a *Lampel Róbert* könyvkiadó cégénél Budapest, *Andrássy-ut 21.*

Lisztolvajok bűnhődése. Nagyróczen f. évi május 25-ről 26-ikára virradó éjjel *Trajner Károly* padlásáról *Szusilla János* nagyroczei cipész és *Csatlós János* ottani napszamos egy negyedzsák lisztet loptak előzetes összebeszélés után. A helybeli kir. törvényszék mult hó 30-án tartott fő tárgyaláson *Csatlóst* egy havi fogházra, *Szusillát* pedig 14 napi fogházra ítélte jogerősen.

Vendéglői lopás. Csetneken az 1914. év folyamán a *Szikora Imréné* vendéglői helyiségéből minduntalan eltűnt valami; különböző alkalmakkor ezüst evőeszközök, tányérok, törölközök, poharak és egyéb edények, fehérneműek stb. stb. veszttek el s a lopott tárgyakat *Fuksz János* és felesége házánál megtalálták. T. i. leányuktól — bár tudták, hogy nem igaz uton kerültek hozzá a tárgyak, saját céljukra megszerezték azokat. De egyébként is leleményes ember ez a *Fuksz János* csetneki származásu cipész, volt községi hajdu, amennyiben egy hosszú rudra erősített edényből álló készüléket szerkesztett azért, hogy felesége ezzel a *Matolay Bertalan* bezárt magtárából az ablakon keresztül árpát lopjon. Sikerült is az asszonynak több ízben mintegy 50—60 korona értékű árpát kiemelni s ebből 2 és fél vékát eladott másnak is. A kir. törvényszék a leleményes *Fukszot* és feleségét f. hó 4-én vonta kérdőre s jogerősen 1—1 havi fogházra ítélte.

Helyes intézkedés. Folyó hó 2-án a városi rendőrkapitány régóta hiányzó intézkedéseket tett közhírré dobszó útján. A közrend érdekében fontos és nagyjelentőségű azon rendelet, hogy *esti 9 órakor a házak kapuit kulccsal be kell zárni mindenkinek*, s ki a kötelező rendelet ellen vét, kihágást követ el, és szigorú büntetésben lesz része. Régen meg kellett volna történni ennek a helyes intézkedésnek, de a végrehajtás elé némi akadályok fognak gördülni, a mennyiben a városban több olyan ház van, hol kapu egyáltalán nincs. Azt is határozottan és szigorúan el kellene tehát rendelni, hogy *minden háztulajdonos köteles 8 napon belül házát zárható kapuval ellátni!*

A második intézkedés a cselédek éjjeli csavargása ellen szól akként, hogy ha 9 óra után az utcán női cselédet lát a hatósági személy, úgy a mennyiben gazdájától az otthonról távozás célját feltüntető írásbeli igazolványt nem tud felmutatni az illető, letartóztatják és őt, valamint gazdáját is felelősségre vonja s megbünteti a rendőrhatalom. Ezen rendelkezés hiányát is nagyon éreztük eddig, s valószínű, hogy az utóbbi időben a katonaság körében elharpódzott betegségek kuforrása a cselédek éjjeli csavargása. A rendszabály életbeléptetése tehát nem csupán a közrend, de a közérkölc és közegészségügy szempontjából is jelentős és dicséretreméltó. Meg vagyunk győződve arról, hogy rövidesen hasznát is fogjuk látni a czélszerű és helyes intézkedéseknek.

Tüz. Mult hó 17-én Helpa községben tűz ütött ki a község kellős közepében. Szerencse, hogy szélesend volt, különben nagyobb tűz keletkezhetett volna a már egyszer leégett községben. Egy ház és pajta égett le. A tüzet hirtelen lokalizálták, mert közel volt a patak és jókarban volt a fecskendő, ami a jól vezetett község érdeme.

Megfagyott pásztor. Mult hó 25-én a Királyhegyen a nagy hózivatárban egy *Duraj Márton* nevű pásztor megfagyott. Negyednapra találták meg egy szikla tövében. Az ügyészség a boncolást mellőzte.

A honvédség szükséglete. A miskolci kereskedelmi és iparkamara közli, hogy a m. kir. honvédelmi miniszter ur megállapította azokat az állandó feltételeket, melyek a honvédség szükségleteinek beszerzésénél a hadiállapot tartama alatt irányadók és kötelezők. A feltételek általánosan szabályozzák az ajánlattevés módját, formáját és érvényességi idejét. Körvonalazza az áru minőségét, meghatározza az áru visszautasításánál az eljárási módját. Rendezi az óvadékezelést és megállapítja az illetékes bíróságokat. A feltételek a kamara titkári hivatalánál megtekinthetők.

Temetkezési gyűlés. A rimaszombati Polgári Olvasókör védnöksége alatt álló temetkezési egyesület választmánya ma vasárnap aug. 8-án d. e. 11 órakor, a városháza tanácstermében ülést tart.

Főpásztori körlevél. Megjelent *Balás Lajos* rosznyói püspök XI. számú főpásztori körlevele, a melyben szertartási kérdések tárgyalása után intézkedik, hogy augusztus 8-án a rokkantak javára templomi gyűjtést rendezzenek és a háboru első évében nyújtott segítségért hálaadást tartanak. Ismerteti a hadsegélyző hivatal és a Vöröskereszt-egyesület új gyűjtési akcióit. A vöröskereszt és fémtárgyakat be lehet váltani a „Magyar Szent Korona Országainak Fémközpontja Rézvény Társaság” útján vagy az ingyen följánlott tárgyakat az Uránia orsz. névédő egyesületnek lehet küldeni. Az orsz. hadsegélyző bizottság alkohollelenez küzdelmét figyelembe ajánlja. Az ércváltópénzek vissza tartását hazafiatlan cselekedetnek bélyegzi. Közli, hogy *Szobissek* Emil gölniczbányai plebános, alesperes: Szűz Máriáról címzett sidai prépost lett. *Bencsik* Sándor, rimaszombati főgimn. hitnart ideiglenesen Tornára küldte helyettes lelkésznek. *Kalatoics* Lajos tornai káplánt Mátranovákra helyezte, *Cservenka* Bélát pedig Mátranovákról Rimaszombatba.

Francziaországban zár alá helyezett czégek. A miskolci kereskedelmi és iparkamara felhívja az érdekeltek figyelmét arra, hogy a kamara titkári hivatalában megtekinthető a Francziaországban zár alá helyezett magyar és osztrák czégek újabb jegyzéke.

Igazgatósági ülés. A rimaszombati kerületi munkásbiztosító-pénztár igazgatósága folyó hó 9-én — hétfőn — délután 6 órakor a hivatalos helyiségben ülést tart, melyet elnökségi ülés előz meg.

A gorliczei napokról. Igen érdekes levelet irt a gorliczei napokról *Gömör* Gusztáv megyénkbeli honvéd *Szojka* Pál helybeli — most bevonult — kereskedőhöz, a melyből a rimaszombatiakat és megyebelieket érdeklő részleteket itt közöljük:

„Kedves Pali bácsikám!

Számtalanszor voltam a legborzalmasabb veszélyeknek kitéve, de azért egy hajam szála sem görbült meg, csak mindig a jó Istenben bízam és mindig azt mondtam: jól imádkoznak édes mindannyian érettünk. A nagy harcok május 1-én kezdődtek, este 8 órára ki volt hirdetve az orosz elleni támadás az egész fronton. Az igen megható volt, sok fiu ismerős igyekezett hozzám és a következőket mondták: — közöttük volt *Simon Jancsi* is — igen félünk, már másodszer vagyunk kint, biztosan itt veszünk és úgy is történt; sajnos, elesetek öten, a következők: *Simon* János Rimaszombatból, *Danielisz* Béla és *Hlavács* Dobsináról, valamint a *Patkó* fiu Zeherjéről és egy altiszt a mi szakaszunkból, többrésze pedig súlyosan és könnyebben megsebesült. Ilyen borzalmas golyózáporból az a fő: hogy az ember vad elszántsággal és óriási bátorsággal csak mindig előre és előre, bármiféle fegyvernemű is legyen az, úgy kell igyekezni mindig, hogy az ember mindig a tövéhez jusson, ne pedig hátramaradni, az rendesen elszokott esni; fél, hátramarad és golyóbecsapódást kap és ott marad. Május 1-én este 8 órakor 1000 lépést rohantunk előre a muszka rajvonalaéhoz, csak olyan távolságot hagytunk meg, amelyet aztán már szuronyrohammal lehetett végrehajtani. Május elsején este beástuk magunkat az előretolt állásba, a géppuska és fegyver szünet nélkül működött egész éjszakán át, a legtöbb része dum-dum lövedék volt az oroszok részéről, mi akkor nem lövöldöztünk egész éjjel és nappal, hanem hallgattunk, olyan közel voltunk az orosz rajvonalaéhoz, hogy lehetett hallani, mikor minket hívtak a következőképen: pote szem! pote szem! Azt mondtuk magunk között: majd megyünk holnap, lassan nyargalva hozzátok szuronysegezve és puskatussal, vagyis a boldogabb végével hozzátok vizitbe; úgy is történt; 2 ikán reggel 6 órakor kezdetét vette a táncz, a mi kedves tüzérségünk a németekkel együtt 360 ágyuval, azon a fronton, a hol mi voltunk a németekkel együttesen a jobb szárnyon Biczán, a front végén, minden egyes ágyu 200 lövedéket adott le közvetlen előttünk a muszka rajvonala. Ellehet gondolni, milyen Istenítélet volt ez, előttünk csak vulkánokat lehetett látni, úgy hogy azt hittük, hogy az ég a földdel összemegy. A következő kaliberűjűek működtek: a rendes srappellek, azután nehéz taraczk, 15 es, 21 es és 30 es feles gránátok, a gyorstüzelő ágyu pedig rövidre volt beirányítva és mindig közvetlen mellettünk furódott be, a földet pedig átvágta mirajtunk. Figyelésem közbe láttam, hogy a muszka rajvonala már ingott, délután 1 óra tájban láttam, hogy már menekülni kezdnek; a tüzérségi megfigyelőnk látván, hogy hátra arczot csinál az orosz társaság, annyi srappellt küldtek utána, mintha valóságos jégeső lett volna; úgy bizony, igen kevés tudott megmenekülni. Az erdőben még a madarakat is leverte a srappell, körülöttünk már minden lángban állt. 5 órakor szünet meg az ágyutűz és 6 órakor szuronyrohamot intéztünk az oroszok ellen és azzal piszkáltuk ki őket erős vonalukból, a szuronyrohamra én rajtáztattam a fiukat, mert az altiszt urak széjjel voltak és a fegyver még az ellenség kezében volt és azután letétettük velük, aki ellenünk szegült, azt leszurtuk vagy a puskatusával levágtuk; épen akkor egy kozák jött lovagolva, én arra hirtelen puskatussal le akartam rá sujtani, de ő óriási módon könyörgött: *dobri pani, pekni pani, nebantuju, a sapkáját levetette és a zsebkendőjét lobogtatta, megadta magát; mit csináljon vele az ember, a többi foglyokhoz tereltük, azon a részen sok ezer oroszot hajtottunk össze a németekkel. Örömtünkben sirtunk mindannyian és ilyen győzelmesen foly le minden áldott nap.*”

Tábori árumintaforgalom kiterjesztése. Árumintaküldemények — mint azt a posta- és távirtdahivatal a közönség tudomására hozza — a 17., 23., 26., 31., 58., 59., 60., 62., 77., 90., 94., 96., 97., 105., 107., 108., 116., 126., 130., 140., 143., 154., 155., 158., 160., 164., 180., 201., 208., 210., 211., 213., 214., 221., 222., 223., 224., 327., 350., 504. és 506. számú tábori postákhoz is küldhetők.

Nyugtázás. A Vöröskereszt-egyesület javára vettük és hálás köszönettel nyugtázzuk a következő szives adományokat: *Jurasko* Jakabné egy kosár alma, *Fükö* Lászlóné (Kövecses) 9 darab tojás, egy darab vaj, 1,5 liter tejfel.

Pénzbeliek: *Blum* Rezső Pelsöcz 50 korona, *Georgiev* Lyubomir 6 korona 40 fillér.

Az elnökség.

CSARNOK.

Krasznik alatt.

Katonáink Krasznik alatt járnak...
Hirdetik az ámuló világnak,
Mire képes a magyar s a német.
Mutatják a Sámsonná lett népet.

Katonáink Krasznik alatt járnak...
Ágyúik tán üzenetre várnak.
S hogyha néha csend borul a tájra,
Figyelnek egy régi trombitára.

Katonáink Krasznik alatt járnak...
Beszélnek a magyar katonának
Virágillat, kelő fű a réten
Azokról, kik itt alusznak régen.

Katonáink Krasznik alatt járnak...
Hirt visznek az alvó katonáknak:
Nem hullt vérük hiába a porba.
Győzelem nyílt minden cseppből sorra.

Katonáink Krasznik alatt járnak...
Mit súg a szél futó Visztulának?
Miről beszél szárnyait ha bontja?
Győztes csaták akkordjait hordja.
Vatthay Ilona.

A Fabován.

Fenn a hegytetőn az éghez közel
Mi érzés az, mely magához ölel?
Miért, hogy minden bokor rejtékén
Mintha az Isten létét sejténem?

Miként egy templom szent belsejébe,
Itt nem zavartan lakik a béke
S az áhitatban az oltárképet
Nem zavarja a városi élet.

S oh, mi jó fenn itt feledni a bűnt,
Mi a várossal tőlem messze tűnt.
S mit itt nyujt sorsom bármilyen kevés,
Kincsesé teszi a megelégedés.

Reggel, hogyha künn ébred rám a nap,
Dallal üdvözöl sok ezer ajak;
S a szarvasokkal együtt viz utunk:
Mindnyáján Isten gyermeki vagyunk.

S a szent magányban, ha az este száll,
Elmélázva az Úr oltárinál
Halk sóhaj ha kél fáradt ajkamon:
A sóhajomban hön imádkozom.

Telek A. Sándor.

A honvéd alma...

Fent a Kárpát büszke bércezen
Álmodt látott a honvéd,
Véres fejjel, kékült ajkkal
Hogy lehunyta két szemét:
Vak sötétben fénylő arccsal,
Villám-lánggal szemében
A magyarok ős-istene,
Hadúr áll vele szemben...

— — — — —
Kinyújtott jobbja irányát
Követi a szemével;
Arra tör bátran előre
Hadúrnak választott népe,
Hősi serege szent hévvel...
...Nem is áll már... hogy is állna
Ellenség e bérceken?!
Ezer horda ha taposta:
Életet, vért mind itt ontta,
Megtört honvéd fegyverén!

— — — — —

